

Ακρωτήριο Μερτζάνη

Επί του Ακρωτηρίου Μερτζάνη στην περιοχή Μαρουδίου, αναγνωρίστηκε τμήμα μεγάλου, όπως φαίνεται, Πρωτοελλαδικού ΙΙ οικισμού, αναφερθέντος παλαιότερα, για πρώτη φορά, από τον γνωστό Σαλαμίτιο αρχαιολόγο και φιλόλογο Παναγιώτη Παρθένη [στο λήμμα “Σαλαμίς”, *Ελευθερουδάκη Σύγχρονος Εγκυκλοπαίδεια*, Τόμος 11: Συμπλήρωμα, Αθήναι, 738 (1126)]. Το ακρωτήριο έχει, εδώ και πολλά χρόνια, οικοδομηθεί, πλην, ευτυχώς, του ακραίου τμήματός του, στην κορυφή του οποίου υπάρχει τριγωνομετρικό σημείο της Γ.Υ.Σ.

Σε στενή έκταση (υποτυπώδη χωματόδρομο), ανάμεσα στον μαντρότοιχο της τελευταίας προς νότον εξοχικής κατοικίας και τους βράχους του αδόμητου (νοτίου) τμήματος του ακρωτηρίου, αναγνωρίζονται στο έδαφος δύο χωριστές θεμελιώσεις τοίχων, σε διαφορετικούς άξονες και σε απόσταση 5 μ. μεταξύ τους. Η μία, στον άξονα Α-Δ, είναι ορατή σε μήκος 1,40 μ., ενώ η άλλη, πάχους 65 εκ., στον άξονα Β-Ν, παρακολουθείται σε μήκος 4,30 μ. Φαίνεται να ανήκουν, μαζί με άλλες αμυδρά διαγραφόμενες στο έδαφος, σε κτηριακό συγκρότημα χρονολογούμενο, με βάση την περιρρέουσα κεραμική, στην Πρωτοελλαδική ΙΙ φάση. Στην ίδια φάση ανάγεται υπόλειμμα κτίσματος στην ανατολική πλευρά του τελευταίου (βραχώδους) τμήματος του ακρωτηρίου. Σημειώνεται από θεμελίωση, στον άξονα Α-Δ, μήκους 1,40 μ. και πάχους 0,60 μ., η οποία φαίνεται να σχηματίζει γωνία.

Στον πρώτο τομέα, περισυνελέγησαν όστρακα της Πρωτοελλαδικής ΙΙ περιόδου, καθώς και οψιανοί. Ανήκουν σε αγγεία της χονδροειδούς και της λεπτής κατηγορίας, περιλαμβανομένων και αρκετών δειγμάτων της χαρακτηριστικής κατηγορίας *Urfirnis*. Στα αναγνωρισθέντα σχήματα συγκαταλέγονται: ραμφόστομες φιάλες (*sauceboats*) με οριζόντια ή κατακόρυφη λαβή, φιάλες με απλά ή εσωστρεφή χείλη, λεκανοειδή και άλλα ανοικτά αγγεία με κατακόρυφες ταινιωτές λαβές ή οριζόντιες αποφύσεις, καθώς και ταινιωτή λαβή αμφορέα. Στον δεύτερο τομέα, απαντούν σποραδικά όστρακα της ίδιας περιόδου. Περισυνελέγησαν θραύσματα ανοικτών, ως επί το πλείστον, αγγείων.

Προς τα βόρεια, παρατηρούνται σποραδικά επιφανειακά Πρωτοελλαδικά όστρακα μέχρι την Οδό Ικαρίας (τη νότια πλευρά της). Η αρχή της Οδού Ικαρίας βρίσκεται σε απόσταση 90 μ. από τη Ν.Α. εξωτερική γωνία της τελευταίας (προς Ν.) εξοχικής κατοικίας (Κυκλαδίτικου αρχιτεκτονικού ρυθμού).

Οι εγκαταστάσεις ναυτικού, κυρίως, χαρακτήρα στο Μερτζάνη και στο Ακρωτήριο Λυκόπουλο, στα δυτικά του Όρμου Περιστερία, αποτελούν χαρακτηριστικές θέσεις του “πολιτισμού των ακρωτηρίων” της Πρωτοελλαδικής ΙΙ περιόδου, κατά τον γενικό ορισμό που έχουμε διατυπώσει για τον Πρωτοελλαδικό ΙΙ πολιτισμό.

Μαρούδι, Ακρωτήριο Μερτζάνη. Άποψη του ακρωτηρίου με τον Πρωτοελλαδικό ΙΙ οικισμό, από τα βόρεια. © Αρχείο Πανεπιστημιακής Ανασκαφής Σαλαμίνας.